

Değerler Eğitiminde Ailenin Etkisi- Bir Meta Analiz Çalışması

The Effect of Family on Values Education- A Meta-Analysis Study

Hacer ÇETİN¹

Öz

Bu çalışma, ebeveyn katılımının çocukların değerler eğitimi üzerindeki etkisini ele almaktadır. Araştırma, 2013-2024 yılları arasında yapılan sekiz farklı çalışmanın meta-analizini içerir. Çalışma, aile katılımının öğrencilerin değerler eğitimi üzerindeki etkisini değerlendirmekte ve bu ilişkinin eğitim seviyesi, ders içeriği ve nüfus türü gibi faktörlere bağlı olarak değişkenlik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Özellikle sanat ve müzik derslerinde aile katılımının etkisi belirgin olurken, fen bilimlerinde anlamlı bir etki gözlenmemiştir. Çalışma ayrıca, özellikle ortaöğretim seviyesinde aile katılımının akademik başarı üzerinde daha fazla etkili olduğunu belirtmektedir. Eğitimciler ve politika yapıcılar için, aile katılımını teşvik etmek ve değerler eğitimi desteklemek adına bu bulgular önemli iç görüler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile katılımı, değerler eğitimi, meta-analiz, eğitim seviyesi, ders içeriği.

Abstract

This study addresses the effect of parental involvement on children's values education. The research includes a meta-analysis of eight different studies conducted between 2013 and 2024. The study evaluates the impact of family involvement on students' values education and reveals that this relationship varies depending on factors such as education level, course content and population type. While the effect of family involvement was particularly strong in art and music classes, no significant effect was observed in science subject. The study also indicates that family involvement has a greater impact on academic success, especially at the secondary school level. For educators and policymakers, these findings provide important insights to encourage family involvement and support values education.

Keywords: Family involvement, values education, meta-analysis, education level, course content.

¹ Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, Hacercetin66@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-2044-7913>, <https://ror.org/00jga9g46>

Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received Date: 09.12.2024 – **Kabul Tarihi/Accepted Date:** 12.05.2025

Atıf İçin/For Cite: ÇETİN H., “Değerler Eğitiminde Ailenin Etkisi- Bir Meta Analiz Çalışması”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2025;24(3): 1166-1190

<https://doi.org/10.17755/esosder.1598701>

License: [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Giriş

Aile katılımı, ebeveynlerin okulla işbirliği içinde çocuklarının sosyal, duygusal ve akademik gelişimiyle ilgili tüm konularda aktif katılımı olarak anlaşılabılır görünmektedir. Değerler eğitimi ise toplumsal yaşantımızın temel yapısını oluşturan, yardımlaşma, dürüstlük, sorumluluk, sevgi, saygı, hoşgörü, barış, özgüven gibi kazanımları ifade etmekte olup, insanlara bu değerleri kazandırmak amacıyla yapılan çalışmaların tamamını kapsamaktadır. Aile katılımının öğrencilerin akademik ve kişisel gelişimindeki önemi, bilimsel ve pedagojik literatürde sabit bir konu olmakla birlikte, değerler eğitiminin de aile katılımı ile ilişkili olduğunu düşündürmektedir.

Değerler eğitimi söz konusu olduğunda yapılan araştırmaların tasarımları, ebeveynlerin bu alandaki eylemleri ile okul hayatındaki sonuçları arasındaki ilişkinin doğasında var olan sonrasında toplum yaşamını etkileyen özelliklerinden söz etmek mümkün görünmektedir. Ayrıca yapılan çalışmaların sonuçlarında, ebeveyn katılımının çeşitli şekillerinin çocuklarının eğitime ve özellikle değerler eğitime etkisi konusunda net bir tablo vermeyen, etkenlerin olduğunu ortaya koymaktadır.

Son yıllarda, aile katılımı düzeyinin çocuk gelişimi üzerindeki etkisi araştırmaları büyük ölçüde artmış ve bunun toplumsal değerler faktörleri üzerindeki etkisi analiz edilmiştir (Cemalcılar, Secinti & Sumer, 2018; Wang, Haertel & Walberg, 1990; Kikas, Tulviste & Peets, 2014), davranışsal (Trumbull, Rothstein-Fisch & Hernandez, 2003; Ma vd., 2016; Cohen & Anders, 2020; Saracostti vd., 2019; Demirtaş-Zorbaz & Ergene, 2019) veya bilişsel faktörler (Chang vd., 2009; McWayne vd., 2013; Barger vd., 2019). Ayrıca, aile değerleri katılımının dezavantajlı gruplar üzerinde koruyucu bir faktör olarak etkisi veya azınlıklar üzerindeki etkisini (Smyth & Darmody, 2021; Sibley & Brabeck, 2017; Maurizi vd., 2013; Dunst vd., 2021) ele alan çalışmalar literatürde bulunmaktadır. Özel aile katılımını artırmaya yönelik programların etkinliği (Hodge vd., 2017; Grindal vd., 2016; Eckhardt & Egert, 2020; Diggs & Akos, 2016; Jeynes, 2019; Ateş, 2023; Sheridan vd., 2019; Eckhardt & Egert, 2020), teşvik yolları (Taylor & Porcellini, 2013; Ma vd., 2016; Yap & Jorm, 2015; Wigelsworth vd., 2020; Murano, Sawyer & Lipnevich, 2020), eğitim topluluğunun çeşitli üyelerinin katılımın doğası ve sonuçları konusundaki algıları (Baker vd., 2016; Eby vd., 2013; Neslitürk & Deniz, 2014) araştırılmıştır.

Çeşitli yaklaşımlar ve sonuçlar karşısında, ampirik kanıtlar meta-analiz çalışmalarında olduğu gibi geniş birincil araştırmalar, aile katılımı ve çocukların değerler eğitimi üzerindeki etkisini anlamak için faydalı görünmektedir. Bu çalışmada, 2013-2024 yılları arasında yayınlanmış, aile kavramı ve değerler eğitimi ile ilişkili değişkenleri inceleyen çalışmaların meta-analizi yoluyla bu alandaki araştırmaların nicel bir sentezinin yapılması amaçlanmıştır.

Aile katılımı ile çocukların değerler eğitimi arasındaki ilişkinin çeşitli yönlerini inceleyen sekiz meta-analitik inceleme literatürde yer almaktadır². 2013-2024 yılları arasında yapılan bu incelemelerin yedi tanesinde her birinde etki büyüklükleri açıklanmış olup bu araştırma kapsamında sunulmuştur. Yılmaz (2022) tarafından yapılan Bir çalışmada ise meta

² Etki büyüklüğü ya da oranının yorumlanmasıyla ilgili olarak, 1'e eşit bir etki büyüklüğü, normal bir dağılımın standart puanına karşılık gelir (Coe & Merino, 2003). Bu nedenle, 0,25 puanlık bir etki büyüklüğü, çocuklarının eğitimine katılan ebeveynlerin çocuklarının davranışsal değerleri başarısının, aile katılımının olmadığı öğrencilerin (karşılaştırma grubu) ortalama başarısından 0,25 standart sapma daha yüksek olduğunu gösterir. Cohen (1969), belirli bir değeri sınıflandırmak için aşağıdaki referans değerlerini 0,20 = küçük, 0,50 = orta ve 0,80 = büyük olarak nitelendirmektedir. Baumert, Luedtke ve Trautwein (2006), 0,30'dan itibaren, etki büyüklüğünün yalnızca istatistiksel olarak değil, aynı zamanda esasen de orta veya büyük olarak kabul edilebileceğini belirtmektedir.

sentez çalışması bağlamı verilmiş olup etki büyüklüğü açıklanmamış olduğu görülmektedir (Yılmaz, 2022a).

2015 yılında Çankırılı (2015), Ailede ve okulda değerler eğitimi başlıklı kitabını, o ana kadar yapılmış nicel çalışmaların bir sentezini yaparak yayınlamış, çalışma, 1999-2013 yılları arasında yayımlanmış 25 çalışmayı içermektedir. Sonuçlar, aile katılımı ile değerler eğitimi arasındaki ilişkiyi (etki büyüklüğü 0,25) doğrulamış ve bunların arasında ebeveynlerin beklentilerinin etki büyüklüğünün 0,40 ile en önde geldiğini göstermektedir. Ayrıca, akademik başarı genel olarak (0,33) ölçüldüğünde, bilgi alanlarından daha fazla ilişki olduğu görüldüğü savunulmaktadır. Bunların hepsi 0,2'nin altında görünmektedir (Çankırılı, 2015).

Yılmaz (2022a) tarafından yapılan bir çalışmada. “Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanındaki Değerler Eğitimi İle İlgili Yapılan Araştırmalar Üzerine Bir Meta-Sentez Çalışması” adlı Yüksek lisans tez çalışmasında " bir araştırma sentezi yapmaktadır. Bu çalışmada,22 makale ve 15 tez çalışması olmak üzere Sosyal Bilgiler eğitiminde değerler eğitimi alanında yapılan çalışmalara 2010- 2021 yılları arasındaki çalışmaları analiz ettiği görülmüştür. Bu çalışmada, aile katılımını artırmak için tasarlanan müdahaleler ile öğrencilerin öğrenmelerindeki gelişmeler arasında bir ilişki olduğunu gösteren bir kanıt sunulmamaktadır. Bununla birlikte çalışma aile odaklı bir sonuç “Veli öğrenim düzeyinin ve davranışlarındaki tutarlılığın öğrencinin değer edinmelerinde olumlu katkıları olabilir” görüşü ile ifade edilmiştir (Yılmaz, 2022a).

Cosso vd. (2022) tarafından gerçekleştirilen "Ebeveyn katılımı programlarının küçük çocukların akademik ve sosyal-duygusal sonuçları üzerindeki etkileri: Bir meta-analiz" başlıklı çalışmada, toplam 39 araştırma incelenmiştir. Meta-analiz bulgularına göre, ebeveyn katılımının akademik başarı üzerindeki ortalama etki büyüklüğü 0,037, akademik olmayan (sosyal-duygusal) sonuçlar üzerindeki etki büyüklüğü ise 0,046 olarak saptanmıştır. Genel etki büyüklüğü 307 olarak raporlanmıştır, bu da çalışmanın geniş veri seti üzerinde güçlü bir analiz ortaya koyduğunu göstermektedir. Bulgular, okul temelli müdahalelerde ebeveyn katılımının, çocukların hem akademik hem de sosyal-duygusal gelişimlerine olan katkısının anlamlı düzeyde olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, etki büyüklüğündeki farklılıkların, çocukların elde ettiği sonuçlar üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve dikkat çekici etkiler yarattığı sonucuna ulaşılmıştır (Cosso vd., 2022).

Allan vd. (2014) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, 75 hakemli dergi makalesi sistematik olarak incelenmiştir. Meta-analiz bulgularına göre, aile katılımı ile değerler eğitimi arasında davranışsal düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu ilişkinin etki büyüklüğü $r = 0,27$ olarak belirlenmiş; %95 güven aralığı 0,24 ile 0,29 arasında hesaplanmıştır. Söz konusu bulgu, aile katılımının çocukların değer yönelimli davranışları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir. Ayrıca, çalışma kapsamında öz düzenleme becerileri ile akademik yeterlilikler arasında orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Bu durum, bilişsel ve davranışsal düzenleme stratejilerinin çocukların akademik başarılarına doğrudan katkı sunduğunu ortaya koymaktadır (Allan vd., 2014).

Bu çalışmaların sağladığı incelemeler, ebeveyn ilişkileri ile çocuklarının değerler eğitimi arasında anlamlı, ancak ılımlı bir ilişki olduğunu göstermektedir Aynı zamanda, etki büyüklüğünün, kullanılan akademik başarı ölçüsü, aile katılım değişkeninin tanımı veya bu çalışmaların yapıldığı eğitim seviyesi gibi belirli moderatör değişkenlere bağlı olarak değişebileceği de görülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada, 2013 ile 2024 yılları arasında yapılmış tüm okul öncesi eğitim, ilköğretim ve zorunlu ortaöğretim üzerine çalışmalarda, aile katılımının değerler eğitimindeki rolüne ilişkin genel etkisini incelemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın zaman aralığı ile sınırlandırılması, okulda aile katılımına dair homojenleştirilmiş teorik bir kavramsallaştırma bulmayı mümkün kılmıştır. Bu kavramsal çeşitliliğin bir örneği olarak,

- a. Genel olarak çocuk eğitime aile katılımı,
- b. Değerler eğitimi
- c. MEB ve ebeveyn beklentilerini içeren 10 kök (değer, sevgi, saygı, sorumluluk, adalet, dürüstlük ve öz denetim, vatanseverlik)
- d. Ebeveynlerin değerler eğitimine katılımı

Bu meta-analiz, aile teması ile değerler eğitimi arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır. Daha spesifik olarak, iki araştırma sorusuna yanıt vermeyi amaçlamaktadır:

1. Ebeveyn katılımı ile değerler eğitimlerini içeren çalışmalar arasındaki ölçülen ilişkinin gücü nedir?
 2. Bu ilişkinin etkisini düzenleyen çalışmalara ait potansiyel özellikler nelerdir?
- Sorularına cevap aranmıştır.

1. Kaynak Araştırması

2024 yılında değerler eğitimi konusunda yapılan çalışmalar, farklı disiplinler üzerinden çeşitli yaklaşımlarla ele alınmıştır. Özübal (2024), “Sevda Müjgan Yüksel’in çocuk edebiyatı eserlerini değerler eğitimi açısından incelenmesi” konulu çalışmada, çocuk edebiyatının değerler eğitimindeki rolünü araştırmaktadır. İkiz (2024), matematik derslerinde beceri temelli soruların değerler eğitimi ile entegrasyonunu ve öğretmen görüşlerini değerlendirirken, Yılmaz (2022b) özel öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilere yönelik değerler eğitimi üzerine öğretmenlerin perspektiflerini ele almıştır. Toğrul (2024), PIKTES projesi çerçevesinde hazırlanan hikâye serisinin kültürel etkileşim ve değerler eğitimi açısından incelenmesini yaparken, Şıgva (2024) ilköğretim fen bilimleri kitaplarının değerler eğitimini incelemiştir. Yaşar (2024), Türk dili ve edebiyatı alanında, Judith Malika Liberman'ın masallarını değerler eğitimi açısından analiz ederken, Göktepe (2024) ise din perspektifinden Mustafa Kutlu'nun hikâyelerinin değerler eğitimindeki yerini incelemiştir. Bu çalışmalar, değerler eğitiminin çok boyutlu yapısını ve eğitim materyalleri ile edebi eserlerin bu alandaki etkilerini detaylı bir şekilde ortaya koymaktadır (Özübal, 2024; İkiz, 2024; Yaşar, 2024; Göktepe, 2024; Toğrul, 2024; Şıgva, 2024; Yılmaz, 2022b).

2023 yılında değerler eğitimi konusunda yapılan çalışmalar genellikle Türkçe ve matematik dersleri, çocuk edebiyatı, çeşitli kültürel eserler ve eğitim programları üzerine odaklanmıştır. 2023 yılında yapılan çalışmalardan 68 tanesi değerler eğitimini içermektedir. Çalışmalar arasında;

Albayrak'ın (2023) tarafından yürütülen çalışma, 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile Türkçe öğretmenlerinin değerler eğitimine yönelik görüşlerini incelemiştir. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemiyle yürütülen çalışmada, öğretmenlerin değerler eğitimine ilişkin algı ve uygulamalarına dair derinlemesine veriler elde edilmiştir (Albayrak, 2023).

Kırlar (2023) tarafından gerçekleştirilen çalışma, ortaokul matematik ders kitaplarında yer alan değerler eğitimi yaklaşımlarını ve matematik öğretmenlerinin bu süreçle ilişkin algılarını derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Erciyes Üniversitesi bünyesinde yürütülen bu araştırma, nitel yöntemle tasarlanmış ve öğretmenlerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla veri toplanmıştır. Çalışma, matematik öğretiminde değerler eğitimine

yönelik içeriklerin yeterliliği ile öğretmenlerin bu içerikleri nasıl algıladıkları ve uygulamaya geçirme biçimlerine dair önemli bulgular sunmaktadır. Bu yönüyle, hem ders materyallerinin pedagojik içeriği hem de öğretmen uygulamaları açısından değerler eğitimi konusuna ışık tutmaktadır (Kırlar, 2023).

Topal (2023) tarafından yürütülen bu çalışma, Hz. Mevlâna'nın eserleri üzerinden değerler eğitimi konusuna odaklanan akademik çalışmaları inceleyerek, alana önemli bir kuramsal katkı sunmaktadır. Selçuk Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilen araştırma, belge inceleme yöntemi ile yapılandırılmıştır. İnceleme kapsamında kullanılan kaynaklar, bir yandan Mevlâna'nın özgün eserlerine, diğer yandan ise bu eserler temelinde yürütülen değerler eğitimi çalışmalarına dayanmaktadır. Bu yönüyle çalışma, klasik tasavvufi düşünce ile modern değerler eğitimi uygulamaları arasında köprü kurarak, eğitim literatüründe nadiren ele alınan bir boyutu derinlemesine ortaya koymaktadır. (Topal, 2023).

Şükriye Yılmaz, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi'nde Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi'ni değerler açısından incelemiştir. Araştırma, 48 sayıyı kapsayan derginin değerler eğitimi içeriğini nitel doküman analizi yöntemi ile değerlendirmiştir (Yılmaz, 2023).

Pınar Ertürk, Bursa Uludağ Üniversitesi'nde Ziya Gökalp'in çocuklar için yazdığı masalları değerler eğitimi çerçevesinde incelemiştir. Çalışma, kök değerlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır ve nitel doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır (Ertürk, 2023).

Aysel Baki, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nde ilköğretim 1. sınıf düzeyinde değer eğitiminde yaratıcı drama yöntemini değerlendirmiştir. Araştırma, 30 öğrenci ile yapılan görüşmeler üzerinden nitel bir çerçeve içinde gerçekleştirilmiştir (Baki, 2023).

Ali Karataş, Atatürk Üniversitesi'nde Erzurum türkülerinin ortaöğretim müzik dersinde değerler eğitimi kapsamında kullanılabilirliğini incelemiştir. Çalışma, nitel araştırma yöntemleri kullanarak 275 türküyü analiz etmiştir (Karataş, 2023).

Çalışmalarda vurgulanan değerler;

Adalet: Adalet, birçok çalışmada, özellikle çocuk kitapları ve ders kitapları incelemelerinde, hikâyeler ve müzik eğitimi materyallerinde sıklıkla vurgulanan bir değerdir.

Saygı: Öğretmenlerin ve ebeveynlerin görüşlerine dayanan çalışmalarda, çocukların sosyal becerilerinin gelişimi açısından saygı önemli bir değer olarak ele alınmıştır.

Sevgi: Çocuk edebiyatı ve müzik eserleri gibi alanlarda, sevgi genellikle temel bir değer olarak işlenmiştir, çünkü bu tür eserler genellikle bireylerarası ilişkileri ve empatiyi teşvik etme amacı taşır.

Sorumluluk: Değerler eğitimi kapsamında yapılan çalışmalarda, özellikle okul öncesi ve ilköğretim düzeyinde, sorumluluk değeri çocuklara sosyal ve bireysel sorumluluklarını öğretme bağlamında öne çıkmıştır.

Dürüstlük ve öz denetim: Özellikle eğitim materyalleri ve öğretim programlarının incelendiği çalışmalarda, dürüstlük ve öz denetim gibi değerler, bireysel karakter gelişiminin temel taşları olarak değerlendirilmiştir.

Vatanseverlik: Özellikle müzik ve edebiyat eserlerinde, vatanseverlik değeri, milli bilinç ve tarihî değerlerin aktarımında sıkça kullanılmıştır (Özübal, 2024; İkiz, 2024; Yaşar, 2024; Göktepe, 2024; Toğrul, 2024; Şıgva, 2024; Albayrak, 2023; Kırlar, 2023; Topal, 2023; Yılmaz, 2023; Ertürk, 2023; Baki, 2023; Karataş, 2023; Büyükkaya, 2023; Bülbül, 2023; Polat, 2023; Erten, 2023; Özdemir, 2023; Okur, 2023; Namdar, 2023; İşgören, 2023; Yakut, 2023).

2023 yılında aile katılımı işaret eden tek çalışma ebeveynlerle yapılan çalışma, Seda Seçkiner tarafından Hitit Üniversitesi'nde gerçekleştirilen "Okul öncesi din ve değerler

eğitiminde Montessori yaklaşımının uygulanabilirliği ve veli görüşleri (Çorum örneği)" başlıklı tezdır. Bu araştırma, okul öncesi çocuklar için Montessori eğitim yaklaşımının din ve değerler eğitimi bağlamında nasıl uygulanabileceğini incelemiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre, Montessori yöntemiyle üretilen din ve değerler eğitimi materyalleri, 4-6 yaş arası çocuklar için etkili bir eğitim aracı olarak görülmüştür. Çorum ilinde Hz. İbrahim Camii 4-6 Yaş Kur'an Kursu Din ve Değerler Eğitimi Montessori Sınıfında yapılan uygulama etkinlikleri sonucunda elde edilen veli gözlemleri ve mülakatlar, Montessori materyallerinin çocukların değerler eğitimi kazanımlarını desteklediğini göstermiştir. Özellikle Montessori materyallerinin çocukların öz denetim, bağımsızlık, saygı gibi temel değerleri kavramalarını kolaylaştırdığı belirtilmiştir. Veliler, bu eğitim yaklaşımının çocukların bireysel ilerlemelerine ve sosyal becerilerinin gelişimine katkıda bulunduğunu vurgulamışlardır (Seçkiner, 2023).

Ayrıca değerler eğitimi başlığında 2023 yılına ait yapılan taramalarda bir ders odağında yapılan 3 çalışma (Albayrak, 2023; Karataş, 2023; Bülbül, 2023), Din ve ahlaki değerleri incelemeleri 10 çalışma (Polat, 2023; Erten, 2023; Özdemir, 2023; Okur, 2023; Namdar, 2023; İşgören, 2023; Yakut, 2023; Kanarya, 2023; Arslan, 2023; Taş, 2023), Ders kitabı ek materyali olarak çocuk kitapları, dergi veya roman incelemeleri bağlamında 11 çalışma (Kaşıkçı, 2023; Çoban, 2023; Düz, 2023; Vural, 2023; Sorkun, 2023; Kalkan, 2023; Çelik, 2023; Kaplan, 2023; Özbirge, 2023; Ekici, 2023; Doğan, 2023), Şiir incelemeleri 2 çalışma (Yıldız, 2023; Osmanoglu, 2023), Azınlıklara dil öğretimi ve değerler eğitiminin sınanması hakkında 1 çalışma (Mustafa, 2023), Okul öncesi çalışmalar hakkında 3 çalışma (Budak, 2023; Deveci, 2023; Yalgin, 2023), Öğretmen görüşlerinin odağına dayanan 4 nitel çalışma (Çırnık, 2023; Çolak, 2023; Softaoğlu, 2023; Baş Seçilmiş, 2023), Müzikal boyutlar açısından 1 doktora çalışması (İlhan, 2023), değerler eğitiminin karşılaştırmalı analizi ve bibliyometrik analizlerini içeren birer çalışma (Aygel, 2023; Tozlu, 2023) yer almaktadır.

2022 yılında değerler eğitimi başlığını içeren 54 çalışma yapılmış olup bu çalışmalardan 6 tanesi doktora tez çalışmasıdır. Din ve Ahlaki Değerleri İncelemeleri: 2022 yılında din ve ahlaki değerler üzerine yoğun bir şekilde çalışılmıştır. Bu kategoride toplam 10 çalışma yapılmıştır (Yıldız, 2022; Efe, 2022; Ercan, 2022; Ateş, 2022; Ayaz, 2022; Aşçı, 2022; Orhan, 2022; Bilir, 2022; Çelik, 2022; Yılmaz, 2022b). Ders kitaplarına ek olarak çocuk kitapları, dergiler veya romanlar üzerine yapılan değerler eğitimi odaklı 11 çalışma bulunmaktadır (Eren, 2022; Erbaş, 2022; Samurlu, 2022; Topaç, 2022; Sungur, 2022; Karabulut, 2022; Özbek Gül, 2022; Salim, 2022; Ateş, 2022; Ayaz, 2022; Aşçı, 2022). Eğitim ve Öğretim alanında en fazla çalışma yapılmış olup, farklı kademelerdeki öğrencilere yönelik değerler eğitimi uygulamaları, ders kitapları ve okul programları incelenmiştir. Özellikle öğretmenlerin değerler eğitimi tutumları, müfredat içerikleri ve çocuk edebiyatı gibi konular 37 çalışmada ele alınmıştır. Din eğitimi ve değerler eğitimi arasındaki ilişki üzerine, dini metinler ve dini müzik kullanılarak yapılan değerler eğitimi çalışmaları 4 çalışma ile ele alınmıştır. Türk Dili Edebiyatı ve Sosyal Bilimler alanında Türk edebiyatı eserleri, özellikle roman ve şiirler üzerinden değerler eğitimi konuları işlenmiş, bu eserlerdeki değer öğeleri analiz edilmiştir 4 çalışmada incelenmiştir. Toplumsal değerlerin eğitimdeki yansımaları ve sosyal bilgiler dersleri kapsamında değerler eğitimi üzerine çalışmalar yapılmıştır, bu çalışmalar genellikle öğrencilerin sosyal ve kültürel değer algılarını ölçmeye yönelik 4 çalışma yapılmıştır.

2021 yılında yapılan çalışmaların taramasında toplam Eğitim ve Öğretim disiplini, öğretmenlerin değerler eğitimi uygulamaları, okul aile işbirliği, sosyal bilgiler öğretiminde tarihi metinlerin analizi gibi çeşitli konular üzerinde 56 çalışma yapılmış olduğu görülmektedir. Türk Dili ve Edebiyatı: Türk edebiyatı eserlerinin değerler eğitimi bağlamında analizi, özellikle çocuk ve gençlik edebiyatı eserlerinin değerler eğitimine katkıları üzerine odaklanan 4 adet çalışma bulunmaktadır (Arık, 2021; Süleymanoğlu, 2021; Yavuz, 2021; Gök, 2021). Dini metinlerin değerler eğitimi açısından incelenmesi, dini müzik ve İslam estetiği üzerine

çalışmalar bu kategoride 5 adet çalışma bulunmuştur (Sürmen, 2021; Arıkan, 2021; Çetin, 2021; Demir, 2021; Karakuş, 2021). Toplumsal değerlerin eğitim süreçlerindeki yansımalarını inceleyen ve sosyal bilgiler öğretiminde değerler eğitimi konularını ele alan çalışmalar bu kategoride 3 adet çalışma bulunmaktadır (Kulanşı, 2021; Direkçi, 2021; Ay, 2021). Sanat eserlerinin değerler eğitimi bağlamında değerlendirilmesi, özellikle görsel sanatlar derslerinde değerler eğitimi üzerine yapılan çalışmalar bu kategoride 1 adet çalışma yer almaktadır.

2020 yılında yapılan çalışmaların taramasında toplam 32 çalışma bulunmuştur. Çalışmalar arasında din eğitimi ile değerler eğitimi arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin, Kur'an kurslarında değerler eğitimi (Karaca, 2020) veya İran sinemasının değerler eğitimi açısından analizi (Acar, 2020) gibi konular ele alınmıştır. Toplamda 4 çalışma bu kategoride yer almaktadır (Acar, 2020; Karaca, 2020; Kalkavan, 2020; Yobaş, 2020). Eğitim ve Öğretim alanında, çeşitli eğitim kademelerinde ve derslerde değerler eğitimi uygulamalarını inceleyen çalışmalar yer almaktadır. Öğretmen görüşlerine dayanan çalışmalar (Can, 2020), animasyon filmlerin değerler eğitimi açısından incelenmesi (Şen, 2020) ve sosyal bilgiler öğretiminde değerler eğitiminin incelenmesi (Kılıç, 2020) gibi konular bu kategoride incelenmiştir. Bu kategori en geniş çalışma grubunu oluşturmakta ve 12 çalışma içermektedir (Can, 2020; Şen, 2020; Kılıç, 2020; Bebek, 2020; İner, 2020; Orman, 2020; Turp Özdemir, 2020; Varol, 2020; Avcı, 2020; Çelik, 2020; Aksakal, 2020; Şentürk, 2020). Türk Dili ve Edebiyatı alanında fabl türünde değerler eğitimi (Çomaklı, 2020) ve Türk halk masallarının çocuklara değerler eğitimi açısından katkıları (Kardaş, 2020) gibi konular bu alanda incelenmiştir. Bu kategoride toplam 2 çalışma yer almaktadır. Sosyal bilimler öğretmenlerinin sosyal medya ve değerler eğitimi üzerine görüşleri (Aslan, 2021) gibi konular ele alınmıştır ve bu kategoride 1 çalışma bulunmaktadır.

2019 yılında yapılan çalışmaların taramasında toplam 108 çalışma bulunmuştur. Çalışma kategorileri 2020-2024'tekine benzer bir biçimde Türkçe, Matematik, Din ve Müzik kategorilerine yoğunlaşmıştır. Ancak 2019 yılında Okul öncesi dönem değerler eğitimi uygulama çalışmalarında aile katılımının etkisine yönelik öğretmen görüşleri ile Öğretmen ve aile görüşlerine göre okul öncesi dönemde çocukların sahip olduğu değerler ile değerler eğitiminde okul aile işbirliğinin incelenmesi çalışmaları bulunmaktadır.

2. Yöntem ve Materyal

Bu bölümde, çalışmada kullanılan ana adımlar ele alınmıştır. Meta-analiz için özetlenen çalışmaların seçimi için uygulanan yöntem ve kriterler, seçilen çalışmaların özelliklerinin kodlama yapısı ve meta-analitik indekslerin elde edilmesi için kullanılan istatistiksel yöntemler bu bölümde tanımlanan üç ana metodolojik unsur olarak sıralanmaktadır.

2.1. Çalışmaların Seçimi

Bu alanda yapılan aile katılımı ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi içeren araştırmaları bulmak için, disiplinle ilgili başlıca bilimsel ve akademik literatür veri tabanlarından (Google Akademi, YOK Tez, Mendeley) yararlanılmıştır. İlk aramada kullanılan anahtar kelimeler "ebeveyn katılımı," "ebeveyn desteği," "aile katılımı," "hane," "değerlerin kazanımı" ve "değerler eğitimi" olmuştur. Bu anahtar kelimeler, çeşitli kombinasyonlar halinde kullanılmıştır ve aramalar 2013 ile 2024 yılları arasında yayımlanmış çalışmalara zaman açısından sınırlandırılmıştır. Son olarak çalışmalar İngilizce ve Türkçe dilleri ile sınırlandırılmıştır.

İlk aramadan sonra, 5.000'den fazla çalışma (kitaplar, doktora tezleri, makaleler, araştırma raporları, vb.) filtrelenmiş ve araştırma sorunu ile görünür bağı olan 550 çalışma seçilmiştir. Ancak, bu çalışmaların detaylı analizi, nicel veri eksikliği, değerler eğitimi ve aile ile ilgili olmama veya tasarım ve metodoloji sorunları nedeniyle kullanılamayacak olanların

elenmesini sağlamıştır. Bu ikinci seçimden sonra, yayınlanmış 11 çalışma, sunulan meta-analizin temeli olarak alınmıştır. Çalışmalar dört dahil edilme kriterine uygunluğu nedeniyle seçilmiştir. Birincisi, yukarıda belirtildiği gibi 2013 ile 2024 yılları arasında yayımlanmış olmalıdır. İkincisi, çocukların değer kazanımlarında aile katılımını ölçmek için özel bir ölçek ya da yarı yapılandırılmış bir mülakat formu tanımlaması kullanılmalıdır. Üçüncüsü, çalışmalar, okul öncesinden zorunlu eğitimin sonuna kadar olan öğrencilerle ilgili olmalıdır. Son olarak, aile katılımı ile değerler eğitimi arasındaki ilişkiyi, korelasyon katsayıları veya regresyon modellerinin hesaplanmasıyla analiz etmelidir. Bu dört kriteri kullanarak, bu 11 çalışmanın oluşturduğu örnekleme toplam 1.580 öğrenci ve aile yer almaktadır. Sadece regresyon modelleri sağlayan makaleler için, Peterson ve Brown (2005) tarafından önerilen beta katsayılarına tahsis prosedürü uygulanmıştır. Bu nedenle, katsayılar, bu yazarların tahsis prosedürünü uygulamak için belirlediği kriterleri karşılamadığından, üç çalışma elenmek zorunda kalmıştır. Böylece, bu meta-analiz için temel alınan çalışma sayısı nihai olarak 8 olmuştur.

Bir çalışmada, aile katılımının birden fazla yanıt değişkeni üzerindeki etkisi incelenebileceğinden, farklı popülasyonlar üzerinde etkisi test edilebileceğinden veya aynı bağımlı değişken üzerinde aile katılımının farklı göstergelerinin etkisi analiz edilebileceğinden, her bir etki bağımsız analiz birimi olarak alınmıştır.

2.2. Çalışmaların Kodlanması

Çalışmalar seçildikten sonra, her biri önceden belirlenmiş kayıtlar doğrultusunda sağladığı bilgiler kaydedildi. Bilgilerin ayrıntılı olarak kaydedilmesi, örnekleme her bir birincil araştırmanın detaylı analizine olanak sağladı.

Seçilen tüm çalışmalarda, deneklerin örneklem büyüklüğü ve korelasyon katsayısı (veya uygun olduğu durumlarda beta katsayısı) kodlandı.

Bağımsız değişken, yani "aile" değişkeni açısından, bu çalışmaların bu kavramı nasıl tanımladıkları analiz edildi. Öncelikle "aile" kavramına ilişkin özel bir tanımın (önceki çalışmalara dayalı olarak) kullanılıp kullanılmadığı (1. değer: kullanılıyor, 2. değer: kullanılmıyor) belirlendi. Ayrıca seçilen farklı çalışmalarda analiz edilen ebeveyn türü şu şekilde kodlandı:

- "Aile katılımı"na genel bir açıklama.
- Aile tarzı (ebeveyn eğitim uygulamaları).
- Diğer (çocuklara destek, çocuklarla ilişki, vb.).

Bağımlı değişken bağlamında, çalışmaların ailede değerler eğitimi konusunu standartlaştırılmış bir ölçüt (1. değer) ya da standartlaştırılmamış bir ölçüt (2. değer) ele almadığı kodlanmıştır. Bunun yanı sıra, etki büyüklüğü sonuçlarını etkileyebileceği öngörülen bazı değişkenler (eğitim seviyesi, araştırmanın yürütüldüğü nüfus türü ve yayın türü) analiz sürecinde kontrol değişkeni olarak kodlanmıştır. Çalışmaların odaklandığı eğitim düzeyi ise, analiz aşamasında kategorilere ayrılarak ayrı bir değişken olarak şu şekilde değerlendirilmiştir:

- Okul Öncesi Eğitim
- İlköğretim
- Ortaöğretim
- Okul Öncesi ve İlköğretim
- Okul Öncesi ve Ortaöğretim
- İlköğretim ve Ortaöğretim
- Okul Öncesi, İlköğretim ve Ortaöğretim

Nüfus türü açısından, genel nüfus (1. değer) ile özel nüfus (2. değer) arasında ayırım yapılmıştır. Özel nüfus, özel eğitim ihtiyaçları olan, dışlanma riski taşıyan, eşitsizlik veya ayrımcılık riski altındaki bireyleri ifade eder. Çalışmanın tanımlayıcı verileri (yazar/lar, yıl, başlık, vb.) ile birlikte yayın türü de belirtilmiştir:

- Makaleler
- Kitaplar
- Lisansüstü Tezleri
- Diğer yayın türleri

Olarak gruplandırılmıştır.

2.3. Verilerin Çözülmesi İstatistiksel Yöntem

Etki büyüklüğünün hesaplanması, korelasyon katsayısının Fisher Z dönüşümü kullanılarak gerçekleştirilmiştir:

$$Z_r = \frac{1}{2} \ln \left(\frac{1+r}{1-r} \right)$$

Burada Z_r 'nin standart hatası:

$$SE_{Z_r} = \frac{1}{\sqrt{N-3}}$$

Her bir çalışmanın bireysel etki büyüklüğü bu formüllerle tahmin edildikten sonra, genel değerlendirme aşamasında ortalama etki büyüklüğü, bu bireysel etkilerin ağırlıklı ortalaması alınarak hesaplanmıştır. Bu yaklaşım, çalışmalardan elde edilen sonuçların bütüncül ve istatistiksel açıdan güvenilir bir biçimde sentezlenmesini mümkün kılmıştır. Bu sayede, elde edilen bulguların genellenebilirliği artırılmış ve istatistiksel çıkarımların doğruluğu güçlendirilmiştir:

$$ES = \frac{\sum (w_i \times ES_i)}{\sum w_i}$$

Ağırlıklama, etki büyüklüğü ile örneklem büyüklüğü arasında pozitif bir ilişki olduğu için haklı çıkarılmıştır. Belirli bir çalışmanın ağırlığı şu şekilde belirlenmiştir:

$$w_i = \frac{1}{SE_{Z_i}^2}$$

Ve ortalama etki büyüklüğünün standart hatası:

$$SE_{ES} = \sqrt{\frac{1}{\sum w_i}}$$

Bu etki büyüklüğünün istatistiksel anlamı, Wald testi kullanılarak değerlendirilmiştir:

$$Z = \frac{ES}{SE_{ES}}$$

Ortalama etki büyüklüğünün büyüklüğü ve anlamlılığı ile birlikte, meta-analize dahil edilen birincil araştırmalardan elde edilen etki büyüklüklerinin istatistiksel olarak birbirinden ne ölçüde farklılaştığını ortaya koymak amacıyla heterojenlik analizi gerçekleştirilmiş ve bu analizde Q testi kullanılmıştır. Q testi, varyansın yalnızca örnekleme hatasından kaynaklanmadığını ve çalışmalardaki gerçek farklılıkların da bu dağılıma katkı sağladığını belirlemeye yönelik güçlü bir yöntem olarak tercih edilmiştir.

Cochran Q istatistiği, serbestlik derecesi N-1 olan bir ki-kare dağılımı izler, burada N çalışma sayısını belirtir. Toplam Q, şu formülle hesaplanır:

$$Q_{total} = \sum_{j=1}^k \sum_{i=1}^{n_j} w_{ij} (ES_{ij} - ES)^2$$

Aynı şekilde, etki büyüklükleri arasındaki farklılıkların açıklanmasına katkıda bulunan farklı faktörlerin katkısı değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, belirlenen moderatör değişkenlerine göre kategorilere ayrılmış alt gruplar arasındaki heterojenliği incelemiştir. Bunun için, kategorilere göre Q değerleri hesaplanmıştır:

$$Q_{entre} = Q_{total} - Q_{intra}$$

Burada,

$$Q_{intra} = \sum_{j=1}^k \sum_{i=1}^{n_j} w_{ij} (ES_{ij} - ES_j)^2$$

Gruplar arası heterojenliğin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını değerlendirmek amacıyla, hesaplanan Q_{entre} değerinin, moderatör değişkenin kategori sayısına bağlı olarak K-1 serbestlik derecesiyle bir ki-kare dağılımı izleyip izlemediği incelenmiştir. Bu analiz, moderatör değişkenlerin etki büyüklükleri üzerindeki fark yaratıp yaratmadığını belirlemede önemli bir istatistiksel gösterge olarak kullanılmaktadır.

Meta-analizde tanımlanan farklı korelasyon katsayılarını entegre etmek amacıyla, ilk olarak, bu katsayılar Fisher Z değerine dönüştürülmüştür. Her çalışmanın etki büyüklüğü hesaplandıktan sonra, ortalama etki büyüklüğü, bireysel etki büyüklüklerinin ağırlıklı ortalaması olarak tahmin edilmiştir. Bu etki büyüklüğünün istatistiksel anlamlılığı Wald testi kullanılarak belirlenmiştir.

İkinci olarak, meta-analize dahil edilen birincil araştırmalar tarafından sağlanan etki büyüklüklerinin heterojenliği, Cochran Q testi aracılığıyla analiz edilmiş ve çalışmalara bağlı farklı faktörlerin katkısı ve gözlemlenen farklılıkların açıklanması değerlendirilmiştir. Bu anlamda, etki büyüklüklerinin ortalamaları çevresinde homojen olup olmadığını değerlendirmek, heterojenlerse sonuçları etkileyebilecek çalışma özelliklerini analiz etmek amaçlanmıştır.

3. Bulgular

Bu çalışmada, toplamda 8 birincil araştırmanın ampirik sonuçları sentezlenmiştir. Tablo 1, çalışmalardan oluşan örneklemi tanımlamakta olup, ortalama katılımcı sayısı 1.423'tür.

Örneklem, bu çalışmalarda incelenen ve bu meta-analizde kodlanan ilgili maddi özelliklere göre ayrılmıştır. Örneğin, 2 araştırmada ebeveyn ve değerler eğitimi beklentileri detaylı incelediği görülmektedir ve bu, çalışmaların %25'ini temsil etmektedir. Ancak katılımcı sayısı yönünden 2,46 (1423 katılımcıdan sadece 35'i) olduğundan %25'lik dilim ve tamamlayıcı olarak %75'lik dilimler kullanılmıştır.

Tablo 1. Araştırma örnekleminin değişkenlere göre betimsel analizi

	Medyan	Standart sapma	Yüzdelik 25	Yüzdelik 75
Örneklem Büyüklüğü	1.423,00	209	2.670,91	424

Tablo 1, bu meta-analizin temel sonuçlarını sunmaktadır. Bu sonuçlar, aile katılımının çocukların değerler eğitimi üzerindeki "etki büyüklüğü" ortalamalarından ortalamaya bağlı standart hata ve güven aralığı ile birlikte oluşmaktadır; bunlar toplamda ve ardından farklı değişkenlere göre ayrılmıştır. Tablo 2’de araştırma örnekleminin değişkenler açısından dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 2. Aile Katılım Türü'ne Göre Dağılım

Aile Katılım Türü	N	Yüzde
Aile Değerler Genel Tanımı	8	100,00%
Genel olarak çocuk eğitimine aile katılımı	2	25,00%
Değerler eğitimi	4	50,00%
MEB ve ebeveyn beklentilerini içeren 10 kök değer(adalet, dostluk, dürüstlük, sabır, saygı, sevgi, öz denetim, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik)	2	25,00%

Tablo 2, aile katılım türlerine göre dağılımı göstermektedir. Buna göre tüm çalışmaların (%100) değerler eğitimi genel bir tanım çerçevesinde yaklaştığı, %25’inin çocuk eğitime doğrudan aile katılımını konu edindiği, %50’sinin ailelerin değerler eğitimi sürecine katılımını incelediği ve %25’inin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen 10 kök değeri temel alan beklentileri esas aldığı belirlenmiştir.

Tablo 3. Görüş Türü'ne Göre Dağılım

Görüşler	N	Yüzde
Öğretmen ve Ebeveyn Görüşleri	1423	100,00%
Aile Tarzı Sonuçlarına Vurgu Yapan	93	6,54%
Aile Tarzı Sonuçlarına Vurgu Yapmayan	1330	93,46%

Tablo 3’de öğretmen ve ebeveyn görüşlerine dayalı veri kümelerinin dağılımı yer almaktadır. Değerlendirmeye alınan 1423 katılımcının tamamı (%100) bu görüşler temelinde incelenmiş; bunların %6,54’ü aile tarzı sonuçlarına vurgu yaparken, %93,46’sı bu tür bir vurguya yer vermemiştir.

Tablo 4. Ders İçeriklerine Göre Dağılım

Ders İçeriklerine Yönelik Değerler Eğitimi	N	Yüzde
Türkçe	51	47,22%
Matematik	22	20,37%
Okuma metinleri	19	17,59%
Fen Bilimleri	2	1,85%
Sosyal Bilimler	8	7,41%
Diğer Ders Konuları (Sanat, Müzik, vb.)	6	5,56%

Tablo 4, değerler eğitiminin hangi ders içerikleri kapsamında ele alındığını ortaya koymaktadır. Değerler eğitimi en çok Türkçe (%47,22), ardından matematik (%20,37) ve

okuma metinleri (%17,59) gibi derslerde işlendiği görülmektedir. Sanat ve müzik gibi diğer ders konuları da %5,56 oranında temsil edilmektedir.

Tablo 5. Ölçme Aracı Türüne Göre Dağılım

Ölçme Aracı Türü	N	Yüzde
Standartlaştırılmış	57	52,78%
Standartlaştırılmamış	49	45,37%
Belirtilmemiş	2	1,85%

Tablo 5, kullanılan ölçme araçlarının türlerine göre dağılımı göstermektedir. İncelenen çalışmaların %52,78'i standartlaştırılmış ölçekler kullanırken, %45,37'si standartlaştırılmamış ölçeklerden, %1,85'i ise tanımlanmamış araçlardan faydalanmıştır. Bu durum, ölçme biçimlerinin değerler eğitimi bağlamında çeşitlilik gösterdiğini ve çalışmalarda yöntemsel farklılıkların bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 6. Eğitim Seviyesine Göre Dağılım

Eğitim Seviyesine Göre Nüfus Dağılımı	N	Yüzde
Okul Öncesi Eğitim	11	10,19%
İlköğretim	33	30,56%
Ortaöğretim	55	50,93%
Okul Öncesi ve İlköğretim	3	2,78%
İlköğretim ve Ortaöğretim	6	5,56%

Tablo 6, araştırmalardaki örneklemin eğitim seviyesine göre dağılımını sunmaktadır. En yüksek temsil oranı %50,93 ile ortaöğretim düzeyine aitken, ilköğretim %30,56 ve okul öncesi %10,19 oranında yer almıştır. Bazı çalışmalar birden fazla eğitim kademesini kapsayacak biçimde kodlanmıştır.

Tablo 7. Nüfus Türüne Göre Dağılım

Nüfus Türü	N	Yüzde
Genel	44	40,74%
Özel	64	59,26%

Tablo 7, katılımcıların ait oldukları nüfus türlerini sınıflandırmaktadır. Buna göre, çalışmaların %59,26'sı özel nüfus grupları (örneğin özel gereksinimli çocuklar veya dezavantajlı bölgeler) üzerinde yürütülürken, %40,74'ü genel nüfusa dayanmaktadır.

Tablo 8. Yayın Türüne Göre Dağılım

Yayın Türü	N	Yüzde
Makale	93	86,11%
Doktora Tezi	13	12,04%
Kitap	2	1,85%

Tablo 8 yayın türüne göre sınıflamayı içermektedir. Araştırmaların büyük çoğunluğunu akademik makaleler (%86,11) oluştururken, %12,04'ü doktora tezlerine ve %1,85'i kitap çalışmalarına dayanmaktadır.

Tablo 9. Aile ile Değerler Eğitimi Arasındaki Etki Büyüklüğü Ortalamaları

Aile Değerler Genel Tanımı	Ortalama Etki Büyüklüğü	Standart Hata	Alt Sınır	Üst Sınır	Z	p	N
Genel olarak çocuk eğitimine aile katılımı	0,167	0,004	0,16	0,175	43,382	<0,01	8
Değerler eğitimi	0,2	0,007	0,187	0,214	28,426	<0,01	2
MEB ve ebeveyn beklentilerini içeren 10 kök değer(adalet, dostluk, dürüstlük, sabır, saygı, sevgi, öz denetim, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik)	0,024	0,007	0,011	0,038	3,597	<0,01	4
Genel olarak çocuk eğitimine aile katılımı	0,224	0,018	0,188	0,26	12,12	<0,01	2
Değerler eğitimi Görüşleri	Ortalama Etki Büyüklüğü	Standart Hata	Alt Sınır	Üst Sınır	Z	p	N
Öğretmen ve Ebeveyn Görüşleri	0,01	0,006	-0,003	0,022	1,531	>0,01	1423
Aile Tarzı Sonuçlarına Vurgu Yapan	0,137	0,014	0,11	0,164	9,939	<0,01	93
Aile Tarzı Sonuçlarına Vurgu Yapmayan	0,125	0,011	0,103	0,147	11,113	<0,01	1330
Ders İçeriklerine Göre	Ortalama Etki Büyüklüğü	Standart Hata	Alt Sınır	Üst Sınır	Z	p	N
Türkçe	0,142	0,003	0,136	0,148	45,961	<0,01	51
Matematik	0,063	0,008	0,047	0,079	7,846	<0,01	22
Okuma metinleri	0,084	0,007	0,071	0,097	12,932	<0,01	19
Fen Bilimleri	-0,013	0,037	-0,086	0,06	-0,343	>0,01	2
Sosyal Bilimler	0,045	0,013	0,02	0,071	3,484	<0,01	8
Diğer Ders Konuları (Sanat, Müzik, vb.)	0,391	0,02	0,351	0,431	19,291	<0,01	6
Ölçme Türü	Ortalama Etki Büyüklüğü	Standart Hata	Alt Sınır	Üst Sınır	Z	p	N
Standartlaştırılmış	0,146	0,003	0,139	0,152	44,158	<0,01	57
Standartlaştırılmamış	0,091	0,004	0,083	0,099	22,441	<0,01	49
Belirtilmemiş	0,326	0,046	0,237	0,415	7,159	<0,01	2
Eğitim Seviyesine Göre Değerler Eğitimi İncelemeleri	Ortalama Etki Büyüklüğü	Standart Hata	Alt Sınır	Üst Sınır	Z	p	N
Okul Öncesi Eğitim	0,05	0,011	0,029	0,071	4,736	<0,01	11
İlköğretim	0,125	0,006	0,114	0,136	22,356	<0,01	33
Ortaöğretim	0,138	0,003	0,132	0,144	44,867	<0,01	55

Okul Öncesi ve İlköğretim	-0,05	0,016	-0,08	-0,019	-3,182	<0,01	3
İlköğretim ve Ortaöğretim	0,091	0,018	0,055	0,126	4,992	<0,01	6
Nüfus Türü	Ortalama Etki Büyüklüğü	Standart Hata	Alt Sınır	Üst Sınır	Z	p	N
Genel	0,134	0,004	0,126	0,143	31,141	<0,01	44
Özel	0,119	0,003	0,113	0,125	37,578	<0,01	64
Yayın Türü	Ortalama Etki Büyüklüğü	Standart Hata	Alt Sınır	Üst Sınır	Z	p	N
Makale	0,104	0,003	0,098	0,11	34,196	<0,01	93
Doktora Tezi	0,15	0,007	0,136	0,164	21,631	<0,01	13
Kitap	0,194	0,006	0,181	0,207	30,216	<0,01	2
Genel	0,124	0,003	0,119	0,129	48,719	<0,01	128

Bu meta-analiz kapsamında değerlendirilen çalışmalardan elde edilen genel etki büyüklüğü ortalaması 0,124 olarak hesaplanmıştır ve bu değer %99 güven seviyesinde ($p < 0,01$) istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Tablo 9’da farklı değişkenlere göre ortalama etki büyüklüğü değerleri sunulmuştur. Tablo 9’da genel olarak çocuk eğitime aile katılımı temalı çalışmalarda elde edilen etki büyüklüğünün 0,224, değerler eğitimi temalı çalışmalarda 0,20, ebeveyn beklentilerini içeren kök değer temelli çalışmalarda ise 0,024 olduğu görülmektedir. Aynı tabloda yer alan ebeveyn görüşlerine dayalı çalışmalarda etki büyüklüğü 0,01, “aile tarzı sonuçlarına vurgu yapan” çalışmalarda 0,137, vurgu yapmayanlarda ise 0,125 olarak hesaplanmıştır.

Ders içeriklerine göre analiz edildiğinde, sanat ve müzik gibi yaratıcı derslerde en yüksek etki büyüklüğünün 0,391, bunu takip eden derslerin ise Türkçe (0,142), okuma metinleri (0,084), matematik (0,063), sosyal bilgiler (0,045) olduğu görülmektedir. Fen bilimleri dersinde etki büyüklüğü anlamlı çıkmamıştır ($r = -0,013$). Ölçme aracı türüne göre dağılım incelendiğinde, standartlaştırılmış ölçü kullanan çalışmalarda ortalama etki büyüklüğü 0,146, standartlaştırılmamış ölçü kullananlarda 0,091, ölçme türü belirtilmeyen çalışmalarda ise 0,326 olarak raporlanmıştır.

Eğitim seviyelerine göre değerlendirildiğinde, okul öncesi (0,05), ilköğretim (0,125), ortaöğretim (0,138), okul öncesi ve ilköğretim birlikte (-0,05) ve ilköğretim + ortaöğretim birlikte (0,091) düzeylerinde farklı etki büyüklükleri elde edilmiştir. Nüfus türü değişkenine göre, genel nüfusa yönelik yapılan çalışmalarda etki büyüklüğü 0,134, özel nüfusa yönelik çalışmalarda ise 0,119 olarak tespit edilmiştir. Yayın türü bağlamında yapılan analizde, akademik makaleler (0,104), doktora tezleri (0,15) ve kitap temelli yayınlar (0,194) sırasıyla farklı düzeylerde etki büyüklüğü rapor etmiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu meta-analiz çalışması, 2013-2024 yılları arasında yayımlanmış sekiz birincil araştırmanın verilerinden yola çıkarak, aile katılımının çocukların değerler eğitimi üzerindeki etkisini incelemektedir. Analiz sonucunda elde edilen genel etki büyüklüğü 0,124 olarak bulunmuş ve bu değer %99 güven düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu, ailelerin çocuklarının değer ediniminde kayda değer bir etkisinin olduğunu ortaya koymaktadır. Tablo 9’da yer alan veriler, özellikle "genel olarak çocuk eğitime aile katılımı" başlığı altında elde edilen en yüksek etki büyüklüğü olan 0,224 ile dikkat çekmektedir. Bu değer, genel ortalamanın

yaklaşık %80 üzerinde olup, ebeveyn katılımı ile değerler eğitimi arasındaki ilişkiyi en güçlü şekilde sergileyen boyut olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca, “ebeveyn beklentilerini içeren değerler eğitimi” alt grubunda gözlemlenen güçlü ilişki düzeyi, bu değişkenin anlamlı bir moderatör olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, Eby vd. (2013) ve Allan vd. (2014) gibi önceki meta-analiz çalışmalarıyla da tutarlılık göstermektedir.

Etki büyüklükleri ders içeriklerine göre incelendiğinde, en yüksek ortalama etki büyüklüğü 0,391 ile sanat ve müzik gibi yaratıcı ders konularında elde edilmiştir. Bu bulgu, değerler eğitiminin özellikle duyuşsal ve estetik öğrenme süreçleri ile daha etkili biçimde aktarılabilirdiğini ortaya koymaktadır. Buna karşılık, fen bilimleri dersinde değer aktarımının etkisiz olduğu ve etki büyüklüğünün anlamlı çıkmadığı görülmektedir ($r = -0,013$). Bu durum, değerlerin doğrudan bilgi aktarımından ziyade sosyal-duygusal bağlamlar yoluyla daha etkili kazandırıldığını işaret etmektedir. Ölçme türü açısından değerlendirildiğinde, standartlaştırılmış ölçme araçlarının ($r = 0,146$) standartlaştırılmamış araçlara ($r = 0,091$) kıyasla daha yüksek etki büyüklüğü sergilemesi, kullanılan veri toplama yöntemlerinin bulgular üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır. Eğitim seviyeleri bağlamında ise, ortaöğretim ($r = 0,138$) ve ilköğretim ($r = 0,125$) düzeyinde aile katılımının etkisi daha yüksekken; okul öncesi düzeyinde bu etki düşük seviyededir ($r = 0,05$). Bu sonuç, çocukların gelişimsel evreleriyle aile etkisinin ilişkili olarak farklılaştığını göstermektedir. Nüfus türü açısından ise genel nüfusa yönelik yapılan çalışmalarda ($r = 0,134$), özel nüfusla yapılan çalışmalara ($r = 0,119$) göre daha yüksek etki gözlemlenmiştir. Bu durum, sosyo-kültürel bağlamların aile katılımı ile değer aktarımı üzerindeki rolünü vurgulamaktadır. Yayın türü bakımından yapılan analizde, kitaplarda ($r = 0,194$) ve doktora tezlerinde ($r = 0,15$) etki büyüklüklerinin, makalelere ($r = 0,104$) göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, belki de daha derinlemesine analiz ve veri sunan kaynakların bu tür ilişkilere dair daha güçlü sonuçlar ortaya koyduğunu düşündürmektedir.

Elde edilen bulgular, aile katılımının değerler eğitimi üzerinde etkili olduğunu ve bu etkinin bazı moderatör değişkenlere bağlı olarak farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Özellikle ebeveyn beklentileri, ders türü ve eğitim düzeyi gibi değişkenler, bu etkiyi artıran önemli faktörlerdir. Eğitim politikaları oluşturulurken, değerler eğitiminin sadece okulla sınırlı kalmaması gerektiği ve ailelerin bu süreçte aktif olarak dâhil edilmesi gerektiği açıkça görülmektedir.

Araştırmada ele alınan iki ana soruya yönelik yanıtlar şu şekildedir:

1. Ebeveyn katılımı ile değerler eğitimi içeren çalışmalar arasındaki ilişkinin gücü incelendiğinde, etki büyüklüğü ders içerikleri ve eğitim seviyesine göre değişkenlik göstermiştir. Özellikle sanat ve müzik gibi derslerde aile katılımının etkisi en yüksekken, fen bilimleri gibi somut bilgi gerektiren derslerde anlamlı bir etki gözlenmemiştir.

2. Ebeveyn katılımı ile değerler eğitimi ilişkisinin etkisini düzenleyen çalışmalara ait potansiyel özelliklerin analizi göstermiştir ki, öğrencilerin eğitim seviyesi ve nüfus türü gibi faktörler etki büyüklüğünde önemli rol oynamaktadır. Ortaöğretim seviyesinde etki daha fazla iken, okul öncesi düzeyde daha az etkili bulunmuştur. Ayrıca, genel nüfusa göre özel nüfusla yapılan çalışmalarda daha düşük etki büyüklüğü tespit edilmiştir, bu da belirli sosyo-ekonomik veya eğitim ihtiyaçları olan gruplarda aile katılımının etkilerinin farklılaşabileceğini işaret etmektedir.

Aile katılımının değerler eğitimi üzerindeki etkisi, eğitim düzeyi ve ders içeriği gibi değişkenlerle modüle edilebilmektedir. Eğitimciler, politika yapımcılar ve program geliştiriciler için bu bulgular, aile katılımının etkin bir şekilde nasıl teşvik edilmesi gerekliliğini göstermektedir.

Değerlendirme/Evaluation:

Çift Taraflı Kör Hakemlik Sistemi
Double Blind Refereeing System

Etik Kurul İzni/ Ethics Committee Permission:

Bu çalışma, etik kurul izni gerektirmeyen nitelikte olup kullanılan veriler literatür taraması/yayınlanmış kaynaklar üzerinden elde edilmiştir. Çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

This study does not require ethical committee approval, as the data used were obtained from literature reviews/published sources. It is hereby declared that scientific and ethical principles were adhered to during the preparation of this study and that all studies used are cited in the references.

Etik Bildirim/Ethics Notification: info@esosder.org

Yapay Zekâ Kullanımı /Use of Artificial Intelligence:

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde yapay zekâ tabanlı herhangi bir araç veya uygulama kullanılmamıştır. Çalışmanın tüm içeriği, yazar(lar) tarafından bilimsel araştırma yöntemleri ve akademik etik ilkelere uygun şekilde üretilmiştir.

No artificial intelligence-based tools or applications were used in the preparation of this study. All content of the study was produced by the author(s) in accordance with scientific research methods and academic ethical principles.

Çıkar Çatışması Beyanı/ Declaration of conflict of interest:

Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.
There is no potential conflict of interest in this study.

Kaynakça

- Acar, İ. (2020). *Din ve değerler eğitimi açısından İran sineması: Mejid Mejidî'nin filmleri örneği* (Yüksek lisans tezi), İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aksakal, M. S. (2020). *Nurettin Topçu'nun Türkiye'nin Maarif Davası isimli eserinin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Albayrak, B. (2023). *2019 Türkçe dersi öğretim programının değerler eğitimi açısından incelenmesi ve Türkçe öğretmenlerinin değerler eğitimine ilişkin görüşleri (Muğla ili örneği)* (Yüksek lisans tezi), Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Allan, N. P., Hume, L. E., Allan, D. M., Farrington, A. L., & Lonigan, C. J. (2014). Relations between inhibitory control and the development of academic skills in preschool and kindergarten: A meta-analysis. *Developmental Psychology*, 50(10), 2368–2379. <https://doi.org/10.1037/a0037493>
- Arık, Ö. (2021). *Suzan Albek'in çocuk edebiyatı eserlerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Arıkan, S. A. (2021). *Mustafa Ruhi Şirin'in eserlerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan, A. N. G. Ş. (2021). 13. Sosyal Medyada Siyasi Söylem: Siyasi Liderlerin Twitter Kullanımları. *Sosyal Medyada Dil ve İletişim: Retorik, Söylem ve İkna*, 263.
- Arslan, S. (2023). *Ortaokul Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde verilen değerler eğitimine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri* (Yüksek lisans tezi), Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aşçı, Y. (2022). *4-6 yaş dönemi çocuklarının değerler eğitiminde dinî müzik* (Yüksek lisans tezi), Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ateş, H. (2022). *Türkiye'de değerler eğitimi konusunda en çok atıf alan ilk 100 makale: Bibliyometrik analiz çalışması* (Yüksek lisans tezi), Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Ateş, Ö. T. (2023). Factors affecting school climate in Türkiye: A meta analysis study: School climate in Türkiye. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 15(3), 1429-1455.
- Avcı, M. (2020). *Öğretmenlerin değerler eğitimine yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ay, H. (2021). *Kral Şakir çizgi filminin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Ayaz, M. A. (2022). *Öğretmenlerin eğitim felsefesi inançları ile değerler eğitimi tutumları arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi), Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aygel, M. B. (2023). *Değerler eğitimi üzerine bir karşılaştırmalı eğitim çalışması: Türkiye, İspanya (Endülüs Özerk Bölgesi)* (Yüksek lisans tezi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Baker, T. L., Wise, J., Kelley, G., & Skiba, R. J. (2016). Identifying barriers: Creating solutions to improve family engagement. *School Community Journal*, 26(2), 161-184.
- Baki, A. (2023). *İlkokul 1. sınıfta değerler eğitiminde yaratıcı dramının kullanılması* (Yüksek lisans tezi), Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Barger, M. M., Kim, E. M., Kuncel, N. R., & Pomerantz, E. M. (2019). The relation between parents' involvement in children's schooling and children's adjustment: A meta-analysis. *Psychological bulletin*, 145(9), 855. <https://doi.org/10.1037/bul0000201>
- Baş Seçilmiş, H. (2023). *Değerler eğitimi kapsamında ortaokul müzik dersi öğretim programının öğretmen görüşleri açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bebek, A. (2020). *Dadaloğlu şiirlerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi ve ortaokul sosyal bilgiler ders kitapları için şiir önerileri* (Yüksek lisans tezi), Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bilir, E. (2022). *Sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimine yönelik görüşlerinin incelenmesi (Çanakkale ili örneği)* (Yüksek lisans tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Budak, E. (2023). *Erken çocukluk döneminde değerler eğitimi bağlamında mahremiyet eğitimi* (Yüksek lisans tezi), Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Bülbül, B. (2023). *İlkokul sosyal bilgiler dersi kapsamında kaynaştırma öğrencilerine verilen değerler eğitimine ilişkin öğretmen görüşleri* (Yüksek lisans tezi), Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Büyükkaya, B. (2023). *Letâifnâmelerin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Can, H. (2020). *Sosyal bilgiler dersinde değerler eğitiminin uygulanabilirliğine ilişkin öğretmen görüşleri* (Yüksek lisans tezi), Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Cemalcılar, Z., Secinti, E., & Sumer, N. (2018). Intergenerational transmission of work values: A meta-analytic review. *Journal of Youth and Adolescence*, 47, 1559-1579.
- Chang, M., Park, B., Singh, K., & Sung, Y. Y. (2009). Parental involvement, parenting behaviors, and children's cognitive development in low-income and minority families. *Journal of Research in Childhood Education*, 23(3), 309-324. <https://doi.org/10.1080/02568540909594663>
- Cohen, F., & Anders, Y. (2020). Family involvement in early childhood education and care and its effects on the social-emotional and language skills of 3-year-old children. *School Effectiveness and School Improvement*, 31(1), 125-142. <https://doi.org/10.1080/09243453.2019.1646293>
- Cosso, J., von Suchodoletz, A., & Yoshikawa, H. (2022). Effects of parental involvement programs on young children's academic and social-emotional outcomes: A meta-analysis. *Journal of Family Psychology*, 36(8), 1329-1339. <https://doi.org/10.1037/fam0000992>
- Çankırılı, A. (2015). *Ailede ve okulda değerler eğitimi*. Zafer Basın Yayın Ve Turizm Ve Bilg. Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti.
- Çelik, Ç. (2020). *İlkokul kademesinde uygulanan değerler eğitimi programının sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanları ve okul yöneticilerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi: Tek durumlu bir örnek olay çalışması* (Yüksek lisans tezi), Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, E. (2022). *Sınıf eğitimi öğretmen adaylarının ilkökul matematik dersinde değerler eğitimine ilişkin görüşleri* (Yüksek lisans tezi), Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Çelik, M. (2023). *“Çocuk Sesi” dergisinin değerler eğitimi bağlamında incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çetin, A. (2021). *Okul öncesi şarkı dağarcığının değerler eğitimi bağlamında incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Çırnık, S. (2023). *Öğretmenlerin değerler eğitimi konusundaki görüşleri: Samsun örneği* (Yüksek lisans tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Çoban, C. (2023). *Dursun Akçam'ın hikâyelerinde halk bilimi unsurları ve değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çolak, N. (2023). *Dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinde gerçekleştirilen değerler eğitimine ilişkin öğretmen görüşleri* (Yüksek lisans tezi), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çomaklı, A. (2020). *Fabl türünde değerler eğitimi* (Yüksek lisans tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Demir, A. N. (2021). *Değerler eğitimi açısından sosyal bilgiler ders kitaplarında tarihi şahsiyetler* (Yüksek lisans tezi), Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirtaş-Zorbaz, S., & Ergene, T. (2019). School adjustment of first-grade primary school students: Effects of family involvement, externalizing behavior, teacher and peer relations. *Children and youth services review*, 101, 307-316. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.04.019>
- Deveci, D. (2023). *Bir anasınıfında drama yoluyla verilen değerler eğitimi etkinliklerinin incelenmesi: Bir durum çalışması* (Yüksek lisans tezi), Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Diggs, C. R., & Akos, P. (2016). The Promise of Character Education in Middle School: A Meta-Analysis. *Middle Grades Review*, 2(2), n2.
- Direkci, S. (2021). *Buket Uzuner'in Su, Toprak ve Hava üçlemesinin değerler eğitimi bağlamında incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Doğan, P. (2023). *Abdullah Doğan'ın Adıyaman yöresi masalları adlı çalışmasının değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dunst, C. J., Serrano, A. M., Mas, J. M., & Espe-Sherwindt, M. (2021). Meta-analysis of the relationships between family strengths and parent, family and child well-being. *European Journal of Applied Positive Psychology*, 5(5), 2397-7116.
- Düz, R. (2023). *Şermin Yaşar'ın çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Eğitim ve Öğretim,
- Eby, L. T. d. T., Allen, T. D., Hoffman, B. J., Baranik, L. E., Sauer, J. B., Baldwin, S., Morrison, M. A., Kinkade, K. M., Maher, C. P., Curtis, S., & Evans, S. C. (2013). An interdisciplinary meta-analysis of the potential antecedents, correlates, and consequences of protégé perceptions of mentoring. *Psychological Bulletin*, 139(2), 441–476. <https://doi.org/10.1037/a0029279>
- Eckhardt, A. G., & Egert, F. (2020). Predictors for the quality of family child care: A meta-analysis. *Children and Youth Services Review*, 116, 105205. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105205>
- Efe, Ş. (2022). *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı kurumlardaki korunmaya muhtaç çocuklara yönelik din ve değerler eğitimi faaliyetleri üzerine nitel bir araştırma* (Yüksek lisans tezi), Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ekici, N. (2023). *Tarihi şahsiyetlerin değerler eğitiminde rol model olarak kullanılması: Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî örneği (1b–107b)* (Yüksek lisans tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Erbaş, S. (2022). *Değerler eğitiminde mikroagresyon* (Yüksek lisans tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ercan, H. (2022). *Nurgül Ateş'in çocuk hikâyelerinin değerler eğitimi bakımından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Kırklareli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eren, D. İ. (2022). *Beden eğitimi ve spor dersinin değerler eğitimine katkısının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Kırklareli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Eren, E. (2018). *Okul öncesinde değerler eğitiminin program, öğretmen ve aile görüşleri açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Erten, R. (2023). *4-6 yaş Kur'an kursu öğrencilerine göre Diyanet Çocuk YouTube kanalının değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ertürk, P. (2023). *Ziya Gökalp masallarının değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gök, M. (2021). *Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun şiirlerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Göktepe, H. B. (2024). *Mustafa Kutlu'nun hikâyelerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Grindal, T., Bowne, J. B., Yoshikawa, H., Schindler, H. S., Duncan, G. J., Magnuson, K., & Shonkoff, J. P. (2016). The added impact of parenting education in early childhood education programs: A meta-analysis. *Children and Youth Services Review*, 70, 238-249. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2016.09.018>
- Hodge, C. J., Duerden, M. D., Layland, E. K., Lacanienta, A., Goates, M. C., & Niu, X. M. (2017). The association between family leisure and family quality of life: A meta-analysis of data from parents and adolescents. *Journal of Family Theory & Review*, 9(3), 328-346. <https://doi.org/10.1111/jftr.12202>
- İkiz, O. (2024). *Beceri temelli matematik sorularının değerler eğitimi açısından incelenmesi ve öğretmen görüşleri bağlamında değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi), Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- İlhan, S. Y. (2023). *TRT Türk Halk Müziği repertuvarının değerler eğitimi, müzikal boyutlar ve müzik derslerinde kullanılabilirliği açısından incelenmesi* (Doktora tezi), İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İner, H. (2020). *Nuran Turan'ın hikâyelerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İşgören, K. (2023). *Diyanet 4-6 yaş Kur'an kurslarında değerler eğitiminde uygulanan aile katılım etkinlikleri ve bu konuya ilişkin öğretici görüşleri (Kocaeli ili örneği)* (Yüksek lisans tezi), Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Jeynes, W. H. (2019). A meta-analysis on the relationship between character education and student achievement and behavioral outcomes. *Education and Urban Society*, 51(1), 33-71. <https://doi.org/10.1177/0013124517747681>
- Kalkan, N. (2023). *Sait Faik Abasıyanık'ın eserlerinin değerler eğitimi bakımından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kalkavan, F. N. (2020). *Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu'nda görev yapan Diyanet İşleri Başkanlığı personelinin din ve değerler eğitimi faaliyetlerine dair bir inceleme: İstanbul ili örneği* (Yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kanarya, S. (2023). *DİB 4-6 yaş programı ile MEB okul öncesi programlarının dini değerler eğitimi açısından karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi), Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kaplan, Ö. (2023). *Yunus Emre Enstitüsü "Yedi İklim Türkçe" öğretim setinin değerler eğitimi açısından incelenmesi (A1-A2 örneği)* (Yüksek lisans tezi), Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Karabulut, N. (2022). *Değerler eğitimi kapsamında TRT Çocuk kanalında yayınlanan çizgi filmlerin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karaca, A. S. (2020). *Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş Kur'an kursu öğrencilerine uygulanan değerler eğitiminin öğretici görüşleri açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karakuş, H. (2021). *Gazzâlî'de ahlâkî eğitimin tasavvufî eğitim ve değerler eğitimiyle karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karataş, A. (2023). *Erzurum türkülerinin ortaöğretim müzik dersinde değerler eğitimi kapsamında kullanılabilirliğinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Kardaş, S. (2020). *Bitlis halk masallarının çocuğa uygunluğu ve değerler eğitimine katkısı üzerine bir inceleme* (Yüksek lisans tezi), Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kaşıkcı, H. (2023). *Sunay Akın'ın deneme türündeki eserlerinde değerler eğitimi* (Yüksek lisans tezi), İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Kılıç, E. (2020). *Sosyal bilgiler öğretiminde animasyonlarla değerler eğitiminin etkililiği* (Yüksek lisans tezi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kırlar, H. R., & Işık, C., (2023). *Ortaokul Matematik Ders Kitaplarının Değerler Eğitimi Yaklaşımları Açısından İncelenmesi*. International Marmara Social Sciences Congress (Imascon Spring 2023) (pp.104-109). Kocaeli, Turkey.
- Kikas, E., Tulviste, T., & Peets, K. (2014). Socialization values and parenting practices as predictors of parental involvement in their children's educational process. *Early Education & Development*, 25(1), 1-18.
- Köse, M. S. (2023). *Sosyal bilgiler eğitimi alanındaki değerler eğitimi ile ilgili yapılan araştırmalar üzerine bir meta-sentez çalışması* (Yüksek lisans tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kulanış, E. (2021). *Değerler eğitiminin madde bağımlılığından korunma ve kurtulma öz-yeterliliğine etkisi* (Yüksek lisans tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kurtbaş, F. (2019). *Okul öncesi dönem değerler eğitimi uygulama çalışmalarında aile katılımının etkisine yönelik öğretmen görüşleri* (Yüksek lisans tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ma, X., Shen, J., Krenn, H. Y., Hu, S., & Yuan, J. (2016). A meta-analysis of the relationship between learning outcomes and parental involvement during early childhood education and early elementary education. *Educational Psychology Review*, 28, 771-801.
- Maurizi, L. K., Ceballo, R., Epstein-Ngo, Q., & Cortina, K. S. (2013). Does neighborhood belonging matter? Examining school and neighborhood belonging as protective factors for Latino adolescents. *American Journal of Orthopsychiatry*, 83(2-3), 323–334. <https://doi.org/10.1111/ajop.12017>
- McWayne, C., Downer, J. T., Campos, R., & Harris, R. D. (2013). Father involvement during early childhood and its association with children's early learning: A meta-analysis. *Early*

Education & Development, 24(6), 898-922.
<https://doi.org/10.1080/10409289.2013.746932>

- Murano, D., Sawyer, J. E., & Lipnevich, A. A. (2020). A meta-analytic review of preschool social and emotional learning interventions. *Review of Educational Research*, 90(2), 227-263. <https://doi.org/10.3102/003465432091474>
- Mustafa, S. (2023). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Türkçe ve Ürdün Arapçasında ortak kalıplaşmış dil birimlerinin kullanılışı ve değerler eğitimi* (Yüksek lisans tezi), Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Namdar, T. (2023). *Çizgi filmlerde din ve değerler eğitimi: Diyanet TV çizgi film örnekleri* (Yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Neslitürk, S., & Deniz, M. E. (2014). Anne değerler eğitimi programının 5-6 yaş çocuklarının sosyal beceri düzeylerine etkisi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4(4), 103-116. DOI: 10.14527/pegegog.2014.024
- Okur, V. S. (2023). *Diyanet İşleri Başkanlığı Hikâye ve Etkinliklerle Değerler Eğitimi Seti (II) 'nin din eğitimi ve çocuk edebiyatı açısından değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi), Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Orhan, K. (2022). *Korunmaya muhtaç çocuklara yönelik uygulanan değerler eğitimi faaliyetlerinin öğretici görüşlerine göre değerlendirilmesi (Kayseri ve Nevşehir örneği)* (Yüksek lisans tezi), Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Orman, S. (2020). *Değerler eğitimi bağlamında BİLSEM eğitim programlarına ilişkin öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşleri* (Yüksek lisans tezi), Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Osmanoğlu, S. (2023). *19. yüzyıl halk şiirinin değerler eğitimi bağlamında incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özbek Gül, M. N. (2022). *Yerel tarih ve kültür unsurlarının sosyal bilgiler dersi değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özbirge, S. (2023). *Peyami Safa 'nın çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özdemir, M. (2023). *Seyyid Ali Fındıkî'nin divanında değerler eğitimi* (Yüksek lisans tezi), Şırnak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Özübal, E. (2024). *Sevda Müjgan Yüksel'in çocuk edebiyatı ürünlerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Polat, E. (2023). *Hız Lokman kıssasının değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Salim, N. (2022). *Ahmet Hikmet Müftüoğlu'nun roman ve hikâyelerinde değerler eğitimi* (Yüksek lisans tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Samurlu, F. T. (2022). *Nazan Bekiroğlu'nun romanlarının değerler eğitimi bağlamında incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Saracostti, M., Lara, L., Martella, D., Miranda, H., Miranda-Zapata, E. D., & Reininger, T. (2019). Influence of family involvement and children's socioemotional development on

- the learning outcomes of Chilean students. *Frontiers in Psychology*, 10, 335. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00335>
- Seçkiner, S. (2023). *Okul öncesi din ve değerler eğitiminde Montessori yaklaşımının uygulanabilirliği ve veli görüşleri (Çorum örneği)* (Yüksek lisans tezi), Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Sheridan, S. M., Smith, T. E., Moorman Kim, E., Beretvas, S. N., & Park, S. (2019). A meta-analysis of family-school interventions and children's social-emotional functioning: Moderators and components of efficacy. *Review of Educational Research*, 89(2), 296-332. <https://doi.org/10.3102/00346543188254>
- Sibley, E., & Brabeck, K. (2017). Latino immigrant students' school experiences in the United States: The importance of family-school-community collaborations. *School Community Journal*, 27(1), 137-157.
- Smyth, E., & Darmody, M. (2021). *Risk and protective factors in adolescent behaviour: The role of family, school and neighbourhood characteristics in (mis) behaviour among young people* (No. 119). Research Series. doi:10.26504/rs119
- Softaoğlu, M. (2023). *SWOT analizine göre değerler eğitiminde sınıf öğretmenleri ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri* (Yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sorkun, S. S. (2023). *Yaşar Kemal'in eserlerinde değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sungur, F. P. (2022). *Uzaktan eğitimde müzik dersi kapsamında oyun ve etkinlik temelli değerler eğitimi uygulamalarının ortaokul öğrencilerinin akademik başarıları ve değer algıları üzerindeki etkileri* (Yüksek lisans tezi), İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Süleymanoğlu, S. K. (2021). *Değerler eğitimi ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sürmen, S. (2021). *Okul öncesi öğretmenlerinin din ve değerler eğitimi hakkındaki görüşleri üzerine nitel bir araştırma* (Yüksek lisans tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şen, M. (2020). *Temel eğitimde değerler eğitimi kapsamında Türk ve yabancı animasyon filmlerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şentürk, G. (2020). *Fen bilimleri dersinde değerler eğitiminin uygulanabilirliğine ilişkin öğretmen görüşleri* (Yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Şıgva, S. N. (2024). *İlkokul 3. ve 4. sınıf fen bilimleri ders kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Taş, A. (2023). *Okul öncesi çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taylor, A. S., & Porcellini, L. (2013). Family involvement. *Handbook of youth mentoring*, 2, 457-468.

- Toğrul, D. (2024). *PIKTES projesi kapsamında hazırlanan "Aslı Hikâye Serisi"nin kültürel etkileşim ve değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Topaç, N. (2022). *Şarkı Ağırlıklı Değerler Eğitimi Programının (ŞADEP) 5-6 yaş çocuklarının sosyal becerilerine etkisi* (Doktora tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Topal, Ş. (2023). *Mevlâna'nın eserleri ekseninde değerler eğitimi ile ilgili çalışmaların incelenmesi, tahlilî fihrist ve örnek metinler* (Yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Mevlana Araştırmaları Enstitüsü.
- Tozlu, E. E. (2023). *İlkokulda değerler eğitimi ile ilgili yapılan çalışmaların bibliyometrik ve içerik analizi* (Yüksek lisans tezi). Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Trumbull, E., Rothstein-Fisch, C., & Hernandez, E. (2003). Parent involvement in schooling-according to whose values?. *School Community Journal*, 13(2), 45.
- Turp Özdemir, Z. (2020). *Türkiye’de çocuk kanallarında yayınlanan çizgi filmlerin değerler eğitimi açısından incelenmesi ve bu çizgi filmlerin Türkçe öğretimine katkısı* (Yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Varol, A. (2020). *Değerler eğitimi dersinin ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin değer algılarına etkisinin kelime ilişkilendirme testi ve resim çizimleri aracılığıyla incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Uşak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Vural, H. (2023). *Sevim Ak'ın çocuk kitaplarında değerler eğitimi* (Yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Wang, M. C., Haertel, G. D., & Walberg, H. J. (1990). What influences learning? A content analysis of review literature. *The Journal of Educational Research*, 84(1), 30-43. <https://doi.org/10.1080/00220671.1990.10885988>
- Wigelsworth, M., Lendrum, A., Oldfield, J., Scott, A., Ten Bokkel, I., Tate, K., & Emery, C. (2020). The impact of trial stage, developer involvement and international transferability on universal social and emotional learning programme outcomes: A meta-analysis. *Social and Emotional Learning*, 73-102.
- Yakut, K. (2023). *Değerler eğitiminde öğrencilere örnek bir model "Hz. Muhammed"* (Yüksek lisans tezi). Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yalçın, B. (2023). *Okul öncesi dönem çocuklarıyla okul dışı ortamlarda değerler eğitimi: Bir eylem araştırması* (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yap, M. B. H., & Jorm, A. F. (2015). Parental factors associated with childhood anxiety, depression, and internalizing problems: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Affective Disorders*, 175, 424-440. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2015.01.050>
- Yaşar, V. (2024). *Judith Malika Liberman masallarının değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yavuz, A. (2021). *Göller Yöresi masallarında değerler eğitimi* (Yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. (2019). *Öğretmen ve aile görüşlerine göre okul öncesi dönemde çocukların sahip olduğu değerler ile değerler eğitiminde okul aile işbirliğinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Yıldız, S. (2023). *Âşık Şenlik'in şiirlerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldız, Z. (2022). *Çocuklar arasında yaygınlaşan argo-küfür kullanımının azaltılmasında ailenin ve okullarda verilen değerler eğitiminin rolü* (Yüksek lisans tezi). Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Yılmaz, A. (2022a). *Sosyal bilgiler eğitimi alanındaki toplumsal cinsiyet ile ilgili araştırmalar üzerine bir meta-sentez çalışması* (Yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, M. E. (2022b). *Değerler eğitiminin okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine yansımaları* (Yüksek lisans tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, Ş. (2023). *Yeşilay Mavi Kırılma Çocuk Dergisi'nin değerler eğitimi açısından değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Disiplinlerarası Değerler Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Yobaş, H. Ç. (2020). *Yapılandırmacı yaklaşım bağlamında değerler eğitime yönelik yöntem ve tekniklerin uygulanması (7. sınıflar örneği)* (Yüksek lisans tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı.